

Čikunguņas drudzis

Publicēts: 06.04.2020.

Čikunguņas drudzi izraisošo vīrusu pārnēsā *Aedes albopictus* un *Aedes aegypti* sugas odi. Slimībai ir aptuveni 3 - 7 (var būt arī 1 - 12) dienas garš inkubācijas periods, tai raksturīgs drudzis, galvassāpes, muskuļu un locītavu sāpes (tās var būt ilgstošas), izsitumi, retāk konjunktivīts, slikta dūša u.c. simptomi.

Čikunguņas drudža uzliesmojums pirmo reizi tika novērots Āfrikā 1952. gadā apgabalā uz Mozambikas un Tanzānijas robežas. Drudža nosaukums cēlies no artrītisko simptomu apzīmējuma vietējā valodā. Vīrusa izcelsme saistāma ar Centrālāfrikas mežiem, kur tas cirkulēja primātu vidū, un tika pārnests ar odiem, palaikam izraisot arī sporādiskus saslimšanas gadījumus cilvēku vidū. Pēdējo gadu desmitu laikā reģistrētie uzliesmojumi pilsētu vidē izplatīja šo slimību arī citās pasaules daļās. Čikunguņas drudža uzliesmojumi reģistrēti Āfrikā, Āzijā, Eiropā, Indijas un Klusā okeāna baseinos (plašāka informācija: <http://www.cdc.gov/chikungunya/geo/index.html>).

Eiropā vietējās izcelsmes Čikunguņas gadījumi reģistrēti Itālijā un Francijā.

2013. gada beigās Čikunguņas vīruss pirmoreiz tika konstatēts Karību jūras baseina salās, šīs slimības uzliesmojumam sākoties Saintmartinas (*Saint Martin*) salā.

Slimības profilaksei nav radīta vakcīna, tādēļ vienīgais veids, kā ceļotāji skartajās valstīs var sevi pasargāt no saslimšanas, ir izvairīties no odu kodumiem.

Tūristiem, kuri paredzējuši apmeklēt valstis, kurās sastopami gan Čikunguņas drudža, gan dažādu citu slimību ierosinātājus pārnesošie odi, aizsardzībai pret odu kodumiem iesaka šādus pasākumus:

- uzturoties ārpus telpām, jāvairāk apģērbs ar garām piedurknēm un garās bikses (vēlams, no bieza auduma), kā arī jālieto odu atbaidītāji – repelenti, precīzi ievērojot to lietošanas instrukcijas un nepārsniedzot atļauto daudzumu;
- atbilstoši Pasaules Veselības organizācijas ieteikumiem, vēlams izvēlēties repelentu, kas satur DEET (*N, N-diethyl-m-toluamīdu*) 30% koncentrācijā;
- repelenti ir kairinoši, tādēļ ar tiem nav ieteicams apstrādāt seju, acis vai muti, jutīgu vai bojātu ādu. Jāizvairās no repelentu iekļūšanas acīs un uz mutes gļotādām, šī iemesla pēc nevajadzētu ar tiem apstrādāt rokas bērniem. Pēc repelenta lietošanas vienmēr jānomazgā rokas;
- apstrādi ar repelentu vēlams atkārtot ik pēc 3-4 stundām, īpaši karstā un mitrā klimatā. Repelenta darbības ilgums ir garāks, ja ar to ir apstrādātas arī drēbes;
- grūtniecēm un bērniem līdz 12 gadu vecumam pirms repelenta lietošanas būtu jākonsultējas ar ārstu vai farmaceitu. Jaundzimušajiem repelentus lietot nav ieteicams, to vietā jāizmanto aizsargtīkli pret insektiem un aizsargājošs apģērbs;
- ieteicams izmantot arī citus aizsardzības līdzekļus – moskītu tīklus vai aizsegiem logiem un durvīm, pretodu spirāles vai citus aromātiskus odu atbaidīšanas līdzekļus, kas aizkavē to ielidošanu un uzturēšanos telpās (teltīs);
- nepieciešams izvairīties no uzturēšanās ārpus telpām rītausmas un krēslas stundās, kad odu daudzums ir vislielākais;
- grūtniecēm, personām ar imūnsistēmas traucējumiem, un cilvēkiem, kas cieš no smagām, hroniskām kaitēm pirms došanās ceļojumā vajadzētu konsultēties ar ārstu, lai novērtētu ceļojuma risku un saņemtu nepieciešamās rekomendācijas;
- ja 12 dienu laikā pēc atgriešanās no ceļojuma pa valstīm, kur reģistrēta Čikunguņas vīrusa infekcija, novērojams drudzis un muskuļu sāpes, nepieciešams vērsties pie ārsta un informēt par ceļojumu.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/cikungunjas-drudzis>